

45. Fra Aarhus Byraad om, at Aarhus maa beholde den Infanteristyrke, som for Tiden har Garnison der, eller i det mindste 2 Batailloner af denne Styrke. (Indbragt den 16. December 1911 af Folketingsmændene for Vejle Amts 2den Valgkreds, Laurssen, Aarhus Amts 2den Valgkreds, Sabroe, og Aarhus Amts 3die Valgkreds, Samuelsen).

Andragendet er saalydende: Aarhus har i umindelig Tid været Garnisonsby og baaret de Byrder, som have været en Følge heraf. Oprindelig fandt Indkvarteringen her som andetsteds Sted hos Byens Borgere i deres Boliger, senere i alt Fald delvis i Lokaler, som Kommunen lejede af private. Men da disse Indkvarteringsmaader fandtes uhensigtsmæssige og ikke tidssvarende, og da man fra de militære Myndigheders Side ankede over de Forhold, hvorunder Soldaterne levede, erklærede Kommunen sig — i Begyndelsen af Halvfjerdserne — rede til at opføre de fornødne Kasernebygninger.

Der er derefter mellem Krigsbestyrelsen og Aarhus Kommune afsluttet tre Overenskomster angaaende Opførelse af Kaserne, nemlig under 5. August—23. September 1873, 24.—28. Februar 1881 og 10.—14. Maj 1887. Ved Overenskomsten af 1873 paatager Kommunen sig at lade opføre en Række Etablissementer, dels til Brug for Fodfolkets Afdelinger, dels for Rytterregimentet, dels for den samlede Garnison. I Overenskomstens § 9 findes følgende Bestemmelse: „Denne Overenskomst er uopsigelig fra Kommunens Side. Af Krigsbestyrelsen er ikke ved samme overtaget nogen Forpligtelse til at bevare de bestaaende Garnisonsforhold, og Opfyldelsen af Statens pekuniære Forpligtelser gøres derhos, for saa vidt de ikke ere begrundede i Lovbestemmelser, afhængig af Rigsdagens Bevillinger“.

Overenskomsten af 1881 § 1 lyder saaledes: „Dersom det inden Forløbet af 5 Aar ved Lov bestemmes, at Aarhus skal være Garnisonssted for 1 Fodfolksregiment, 1 Rytterregiment og 1 Feltartilleriafdeling, forpligter Aarhus Kommune sig til paa Krigsbestyrelsens nærmere Forlangende at tilvejebringe, montere og vedligeholde til Brug for denne Artilleriafdeling et Kaserneetablisement o. s. v.“ Og i samme Overenskomst § 10, 2det Stykke, findes følgende Bestemmelse: „Skulde, ved Garnisonsforandringer eller paa Grund af Dispositioner, som ikke ere forudsatte ved den nu gældende Hærorning, Dele af de Etablissementer for Artilleriet, Rytteriet, Fodfolket og Trainet, som ere omhandlede i denne Overenskomst, komme til at staa ledige i saadant Omfang eller i saa lang Tid, at derved paaføres Kommunen et væsentligt Tab i Indtægt, vil Krigsbestyrelsen interessere sig hos Lovgivningsmagten for, at billig Erstatning for det lidte Tab tilstaaes samme“. Ved Overenskomsten af 1887 forpligtede Kommunen sig til paa visse nærmere Vilkaar at opføre navnlig den i Overenskomsten af 1881 ommeldte Artillerikaserne, uagtet bl. a. den i § 1 i sidstnævnte Overenskomst indeholdte Betingelse: Tilvejebringelse af en Garnisonslov for Aarhus, ikke havde kunnet opfyldes. I Overenskomsten af 1887 § 1 hedder det derefter: „Krigsbestyrelsen giver det Tilsagn at ville bestræbe sig for, ved Lov eller paa anden Maade, at faa Aarhus bestemt til Garnisonssted for 1 Fodfolksregiment, 1 Rytterregiment og 1 Artilleriafdeling“.

Som det vil ses af det anførte, er der i den første af de saaledes indgaaede Overenskomster ikke fra Krigsbestyrelsens Side givet noget Løfte om, at Garnisonen i Aarhus saa vidt muligt skulde forblive af samme Størrelse. Tværtimod fralægger Krigsbestyrelsen sig ved Overenskomstens foran citerede § 9 ethvert Ansvar i saa Henseende. Dog maa herved bemærkes, at det fremgaar af Dokumenter, som findes i Byraadets Arkiv, at man allerede under de Forhandlinger, der gik forud for den her omtalte Overenskomst, fra Krigsbestyrelsens Side anerkendte en stærk moralsk Forpligtelse til — overfor Byraadets Imødekommen af Krigsbestyrelsens Ønsker — at gøre sit til, at Aarhus ikke skulde lide noget Tab ved denne Imødekommen, særlig ikke derved, at Garnisonen eller en Del af den flyttedes andetsteds hen.

Og af de senere Overenskomster — henholdsvis af 1881 og 1887 — fremgaar det, at man fra Kommunens Side nærrede mere og mere Betænkelighed ved at binde de store Kapitaler, der fordredes til Opførelsen af Kaserne; hvilket paa den anden Side medførte, at Krigsbestyrelsen bandt sig ved stærkere og stærkere Forpligtelser med Hensyn til Garnisonens Bevaring i Aarhus. Ved Overenskomsten af 1881 gøres det saaledes udtrykkelig til Betingelse for Opførelsen af de i denne Overenskomst